

Ігнатовіч П.Р.,
канд. гіст. навук,
дацэнт

ТЭНДЭНЦЫІ РАЗВІЦЦА ДУХОЎНАЙ КУЛЬТУРЫ МОЛАДЗІ НА СУЧАСНЫМ ЭТАПЕ

Культура вядома, як і ў прыватнасці духоўная культура, адыгрывае асобную ролю ў жыцці грамадства. Яна выступае спецыфічным сродкам пазнання, дае паласную кар'еру свету, з'яўляецца тым унікальным сацыяльным механізмам, дзякуючы якому адыбываецца працэс наследавання, перадача матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей, сацыяльнага вопыту аднаго пакалення другому, дасягаецца грамадская згода паміж бакамі, якія прытрымліваюцца розных поглядаў на перспектыву грамадскага развіцця.

Асаблівае значэнне мае вылучэнне духоўнай культуры сучаснага маладога пакалення. Гэта звязана з тым, што, на першыя, моладзь з'яўляецца адной з найбольш буйных сацыяльна-демаграфічных груп. Адапаведна статыстыцы маладыя людзі ва ўзросце 14–30 гадоў складаюць больш чым 20 працэнтаў насельніцтва (як на Беларусі, так і ў палым на краінах былога СССР). Высокі працэнт моладзі сярод занятых у грамадскай вытворчасці.

Па-другое, па прычыне колькасці і месца ў грамадскім жыцці моладзь аказвае значны ўплыў на грамадскія працэсы, на духоўную атмасферу, інтэлектуальны клімат сістэмы.

Па-трэцяе, у сувязі з вышэйазначаным на яе робяць стаўку лідэры вялікай колькасці ўзніклых у апошні час палітычных партый і палітызаваных самадзейных арганізацый.

Па-чацвёртае, адной з важнейшых сацыяльных функцый, якія гістарычна ўскладаюцца на моладзь, з'яўляецца, безумоўна, культурна-творчая. Практыка паказвае, што менавіта ў маладзёжным асяроддзі нараджаюцца тым новыя з'явы, якія даюць імпульс развіццю літаратуры, жыванісу, архітэктуры, тэатральнаму, песеннаму, дэраграфічнаму мастацтву.

На аснове ўдольнага аналізу сучаснага развіцця духоўнай культуры моладзі можна вылучыць некаторыя тэндэнцыі ў гэтым працэсе.

-- Супярэчлівасць адносін моладзі, розных яе груп да культуры ў цэлым, да мінулага і перспектывы развіцця грамадства і культуры.

-- Лібералізацыя маральных норм вядзе да нарастання элементаў рэлятывізму ў механізме маральнай рэгуляцыі паводзін моладзі. Ідуць насычэнне духоўных поглядаў моладзі фізісіцкімі і містычнымі элементамі, клерыкалізацыя сяміамаці маладога пакалення.

-- Бурнымі тэмпамі расце нацыянальная свядомасць з адначасовым разбурэннем інтэрнацыяналістычных устаноў, а падчас і пошукам «ворагаў нашых», фарміраваннем неспрыяні да прадстаўнікоў іншага этнасу, іх культуры і ладу жыцця.

-- На сучасным этапе інтэнсіўна ідуць працэсы пранікнення ў асяроддзе моладзі (у тым ліку і студэнцкай) не лепшых узораў масавай культуры. Павялічваюцца адарванасць моладзі ад каштоўнасцей класічнай літаратуры, музыкі, вышлясчанага мастацтва.

-- Адыбываюцца працэсы стандартызацыі, нівеліравання субкультур, праз усё сродкі масавай інфармацыі ўмацаваныя прапаганда абмежаванага кола культурных узораў, пераважна амерыканскай культуры.

-- Адыбываецца камерцыялізацыя працэсу стварэння і распаўсюджвання духоўных каштоўнасцей. Звужаецца сфера культурна-творчай дзейнасці і ўмацоўваецца арыентацыя на спажыванне гатовай прадукцыі духоўнай вытворчасці сярод значнай часткі моладзі.

-- Зніжаюцца ўзроўні ведаў, агульнай адукаванасці, выхаванасці, назіраецца павярхоўнасць уяўленняў моладзі аб тых ці іншых баках грамадскага жыцця.

Трамбішкі У.У.,
ст. выкладчык

ФІЛАСОФІЯ АБ БУДУЧЫНІ

У цяперашні час, калі грамадства стаіць на парозе XXI стагоддзя, усё часцей прапанауюцца песімістычныя сцэнарыі будучыні. Цікаваць да гэтай праблемы ў людзей выклікаецца тым, што ў пост-савецкіх дзяржавах праходзіць пераацэнка каштоўнасцей.

Філасофію і філосафаў заўсёды цікавілі пытанні аб будучыні чалавека і грамадства. На гэтую тэму пісалі Платон, Арыстотель, Дэкарт, Кузанскі, Мор, Кампанела, Бэкан, Паскаль, Гобс, Спіноза, Лейбніц, Гольбах, Ламэстры, Гельвецыі, Русо, Гердэр і інш.

Погляды філосафаў на названае пытанне можна аб'яднаць у тры групы.

1. Філасафы, якія пісалі і пішучь аб тым, што грамадства развіваецца па ўзыходзячай лініі.

2. Філасафы, якія лічылі і лічаць, што развіццё грамадства ідзе па сыходнай лініі.

3. Філасафы, якія развіццё грамадства параўноўвалі з развіццём чалавека (нараджэнне, стапаўленне, старэнне і смерць). А потым усё паўтараецца спачатку. Інакш кажучы, адстойвалі цыклічную схему грамадскага развіцця.

Да першай групы можна аднесці Л.Кара, Ж.Кандарсэ, Гердэра, Гегеля, Герцэна, Чарнышэўскага, Мендзялеева, Мечнікава, Цыялкоўскага і інш.

Другую групу прадстаўляюць Шэльскі, Гелен, Эполь, Мэмфорд, З.Фрэйд, Э.Фром, Д.Хоўэн, П.Бергер і інш.